

Kırsal bağlamda temsil ötesi ilişkiselliklerin üretimi: teorik bir çerçeve

The production of non-representational relationalities in rural context: A theoretical framework

Ramazan Okudum^{*a}

^a Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, Van/Türkiye.

Öz

Kültürel coğrafya radikal paradigma değişimlerine sahne olmuş alanlardan biridir. 1990'larla birlikte literatürde temsil ötesi teoriler (TÖT) önem kazanmaya başlamıştır. TÖT gündelik yaşama odaklansa da bu çalışma kırsaldaki durumu anlamaya çalışmaktadır. Teorik nitelikteki bu çalışma TÖT'yi oluşturan duygulanım, duygular, materyalite ve bedenselleşme, pratikleri kırsal bağlamda irdelemektedir. Ayrıca kırsal mekanın üretimiyle bu teoriler arasında da bir bağlantı kurulmuştur. Kırsalın gündelik ve ekonomik hayatı içerisinde gerçekleştirilen pratik ve deneyimlerin yanı sıra kullanılan materyallerin temsil ötesi teori içerisindeki yeri ortaya çıkarılmıştır. Yine benzer şekilde bunların ürettiği duygulanım ve duygular kırsal yaşam içerisinde hayati bir rol oynamaktadır. Tüm bunların ortaya çıkardığı ilişkisellikler kırsal mekanı (yeniden) üretmektedir. Sonuç olarak temsil ötesi teoriler kırsalı anlamada araştırmacılara farklı bir lens sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Temsil ötesi teoriler, Kırsal, Kırsal mekan, Kültürel coğrafya

Abstract

Cultural geography is one of the fields that have witnessed radical paradigm shifts. Since the 1990s, non-representation theories (NRT) have gained prominence in the literature. Although NRTs focus on everyday life, this study attempts to understand the situation in rural areas. This study examines the inclusions of NRT—*affect, emotions, materiality, embodiment, and practices*—within a rural context. Furthermore, a connection has been established between the production of rural space and these theories. Within non-representational theory, the role of the materials used, as well as the practices and experiences carried out in rural daily and economic life, has been revealed. Similarly, affective responses and emotions produced by these play a vital role in rural life. The relationalities revealed by all of these produce or reproduce rural space. Consequently, non-representational theories offer researchers a different lens through which to understand rural areas.

Keywords: Non-representational theory, Rural, Rural space, Cultural geography

*Sorumlu Yazar/Corresponding Author: ramazanokudum@outlook.com

Geliş/Received: 22.12.2025 Kabul/Accepted: 25.06.2026 Yayın Tarihi/Online Published: 20.09.2026

Atıf/To Cite: Okudum, R., (2026). Kırsal bağlamda temsil ötesi ilişkiselliklerin üretimi: teorik bir çerçeve, *Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences*, 24(2), 618-635, <https://doi.org/10.33688/aucbd.1846974>

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Over the past three decades, non-representational theories (NRT) have gained increasing prominence in the social sciences, particularly within cultural geography, where they have introduced new epistemological and methodological perspectives. By emphasizing subjectivity, materiality, practice, and affect, NRT has broadened approaches to social research. Its prioritization of practice over representation distinguishes it from other qualitative and critical approaches, while its focus on emotions and affect aligns it with behavioral and psychogeographic studies. Nevertheless, its emphasis on practice differentiates it epistemologically and methodologically from these traditions and contributes to post-structuralist and postmodern debates in cultural geography (Özgür, 2021, p. 217). Consequently, NRT has provided innovative perspectives for the social sciences.

The fundamental principles of NRT were established by Thrift (2008). Since then, it has become one of the major theoretical approaches to explaining culture, art, and everyday life. Its emergence coincided with the rise of several "turns" in the social sciences, including the cultural (Chaney, 2002; Kaya, 2015) and spatial turns (Bilgili, 2020, p. 88; Warf & Arias, 2008), followed by the material (Simpson, 2021, p. 124; Williams, 2020, p. 424), practice (Simpson, 2021, p. 44), performative (Dirksmeier & Helbrecht, 2008) and affective turns (Clough, 2007).

As an umbrella concept, NRT encompasses theories of affect, emotion, materiality, embodiment, and practice (Popke, 2009, p. 81; Thrift, 2008). While these perspectives address everyday life broadly, this study focuses specifically on rural contexts. According to the Turkish Language Association (TDK), the rural refers to sparsely populated areas outside urban centers where agriculture and animal husbandry predominate (TDK, 2025). Distinct social relations, cultural landscapes, flora, fauna, and associated practices, emotions, and affects produce unique non-representational relationalities. Although previous rural NRT studies have generally examined specific theoretical dimensions (Lahdesmaki & Vesala, 2022; Phillips, 2014; Sutherland, 2021; Vigors et al., 2023), this study adopts a more holistic perspective by integrating place- and space-based non-representational relationalities, thereby addressing a gap in the Turkish literature.

This original study aims to develop a theoretical framework for non-representational relationalities in rural life through affect, materiality, emotion, practice, and embodiment. Drawing primarily on international scholarship, it investigates how these relationalities are produced in rural settings. The study consists of two parts: the first outlines the theoretical foundations of NRT and compares key findings in the literature, while the second examines the production of rural non-representational relationalities through affect, emotion, materiality, embodiment, and practice. These complex relationalities, produced through interactions among people and objects, shape rural life and are expected to contribute to the theoretical understanding of non-representational relationalities in rural contexts.

2. Overview of Non-Representational Theories (NRT)

Non-representational theory (NRT) is an umbrella concept comprising multiple theoretical perspectives (Popke, 2009, p. 81), among which affect occupies a central position (Thrift, 2008). Affect remains difficult to define because of its dynamic relationships with emotions, bodies, objects, and spaces (Simpson, 2021, p. 74; Thrift, 2004, p. 59). Consequently, its conceptual boundaries continue to

be debated (Lorimer, 2008, p. 1), making affect a strategic concept within NRT (Williams, 2020, p. 423; Simpson, 2021, p. 102). Broadly, affect can be understood as a state of becoming that is produced through both abstract and material relations.

Cadman (2009, p. 456) defines affect as the pre-personal capacity of bodies to affect and be affected. Similarly, Thrift (2004, pp. 60-64) conceptualizes affect through four perspectives: as embodied practices generating action, as the physiological basis of motivation and identity, as capacities emerging through interaction, and as an evolutionary phenomenon shaping emotional expression. Although these perspectives differ, all emphasize affect as a dynamic force emerging through relational processes.

Affect is fundamentally relational, arising through interactions among people, between people and objects, and among objects themselves (Simpson, 2021, p. 90). Williams (2020, p. 423) conceptualizes affect as relational junctions where experiences shape bodies, while Thrift (2004, p. 62) argues that affect emerges at the intersection of mind and body. Consequently, affect represents the convergence of humans, objects, social relations, embodiment, and cognition, making it inherently fluid and difficult to delimit.

Unlike affect, emotion is generally understood as a representational bodily feeling (Williams, 2020, p. 424). Although closely related, affect precedes emotion conceptually and differs qualitatively from it (Lorimer, 2008, p. 1). Whereas emotions primarily describe embodied feelings, affect encompasses broader socio-material relations extending across bodies, objects, and environments (Williams, 2020, p. 424; Thrift, 2004, p. 59).

Another key concept is practice, which constitutes one of the principal epistemological and methodological foundations of NRT (Thrift, 2008, p. 8). Since affect itself has been defined as embodied practices producing action (Thrift, 2004, p. 60), practice has become fundamental to the development of NRT (Simpson, 2021, pp. 43-44). Cadman (2009) argues that practices precede conscious reflection and emerge through embodied competences embedded in everyday life. Accordingly, non-representational geographies prioritize everyday practices, ranging from routine activities to embodied performances and broader socio-spatial processes (Cadman, 2009, p. 459). Studies demonstrate that ordinary activities such as shopping and travelling involve socio-material interactions contributing to both physical and mental well-being (Waight & Yin, 2021, p. 537).

Practice is closely connected with embodiment, materiality, space, and sociality. As Reckwitz (2002, p. 250) argues, practices consist of routinized ways of acting, using objects, understanding the world, and coordinating bodies. Their connections with performance, rhythm, discourse, and representations further increase their complexity (Reckwitz, 2002, p. 250; Simpson, 2021, p. 70). Consequently, NRT prioritizes dynamic lived geographies over static, area-based approaches (Torrens, 2024, p. 253).

Embodiment constitutes another central component of NRT (Thorpe & Rinehart, 2010, p. 1271; Williams, 2020, p. 423). Bodies mediate affect, practice, materiality, and experience, distinguishing embodiment from representational approaches. Embodiment explores how bodies continuously develop capacities through interactions with other bodies and objects (Williams, 2020, p. 425). Simpson's (2021, p. 48) pedestrian crossing example illustrates how bodies unconsciously coordinate with infrastructures, technologies, and material environments.

Similarly, performance emphasizes embodied experiences and practices rather than representations (Dirksmeier & Helbrecht, 2008, pp. 1, 13). While performances may involve films, texts, or rituals, they primarily generate practices instead of representations (Dirksmeier & Helbrecht, 2008, p. 13). Consequently, NRT investigates how embodied performances produce relational experiences (Thorpe & Rinehart, 2010, p. 1271; Williams, 2020, p. 425).

Materiality represents another core concept. While earlier cultural geography privileged material landscapes (Sauer, 1925), later paradigms reintroduced human agency, leading to the material turn (Kaya, 2015, p. 631). NRT rejects viewing matter as passive, emphasizing instead the relational vitality of human and non-human entities (Williams, 2020, p. 424). This perspective has also stimulated debates surrounding object-oriented philosophy and ontology (Simpson, 2021, p. 124).

NRT has also reshaped understandings of space. Earlier conceptions viewed space as a passive container (Agnew, 2005, p. 83; Lefebvre, 2014, p. 21; Massey, 2001, p. 260), whereas Lefebvre (2014, p. 24) conceptualized it as socially produced through spatial practices, representations of space, and representational spaces. Building on this framework, Halfacree (2006, p. 51; 2007, p. 125) developed the three-fold architecture model of rural space, integrating rural practices, representations, and everyday life. This framework has inspired extensive research on rural spatiality (Bravo-Monroy et al., 2016; Clarke et al., 2008; Galani-Moutafi, 2013; Ince, 2015; Luhrs, 2018; Okudum, 2021).

Although studies have examined affective relations within rural spaces (Hayden & Buck, 2012; Okudum & Şeremet, 2026), further research integrating broader non-representational concepts remains necessary. Overall, NRT provides a comprehensive framework for understanding how affect, practice, embodiment, materiality, and space jointly shape everyday rural life.

3. NRT and Rural Context

This section examines how non-representational relationalities are produced in everyday rural life through affect, emotion, materiality, practice, embodiment, and rural space. Rural life continuously generates these interconnected relationalities through agricultural practices, material environments, bodily experiences, emotions, and everyday interactions. Accordingly, this study critically reviews previous research to establish a comprehensive framework for rural non-representational relationalities.

Within rural contexts, affect is closely linked to agricultural practices, everyday experiences, materiality, embodiment, and emotions. Phillips (2014, p. 68) demonstrates that rural landscapes, Baroque architecture, and natural environments evoke both positive emotions, including tranquility and rural romanticism, and negative emotions such as fear, loneliness, and anxiety. The study also identifies belonging as a significant affective dimension and argues that rural representation extends beyond production to encompass embodied emotional experiences.

Materiality likewise contributes to rural affective relations. Sutherland (2020, p. 350) shows that digital representations of rural life in video games evoke nostalgia and longing, illustrating how material environments generate affective responses. In other contexts, practice becomes more significant than materiality. Studies on the "good" and "bad" farmer emphasize agricultural practices rather than physical objects (Sutherland, 2021, p. 696). Good farmers are characterized by openness to innovation and organic farming (Lahdesmaki & Vesala, 2022, p. 430), while effective livestock management and animal welfare further define desirable farming practices (Vigors et al., 2023, p. 159). These studies illustrate how practices, embodiment, and representations collectively construct rural relationalities.

Although place and space are not independent concepts within NRT, all non-representational processes are inherently spatial. Luhrs (2018, p. 84) argues that family farming practices generate rural social space through changing practices, actors, and representations. Similarly, Hayden & Buck (2012) conceptualize tactile spaces as products of affect emerging through community-supported agriculture, where practices, representations, experiences, and organic materials jointly shape spatial experiences. Likewise, Okudum and Şeremet (2026) demonstrate how positive and negative motivations generated through rural practices and everyday life contribute to affective rural spaces. Collectively, these studies indicate that rural spaces are produced through intertwined affective, practical, and material processes.

The relationship between space and affect is also reflected in embodied experiences. Waitt and Lane (2007, pp. 167-168) show that driving through rural Australia generates feelings of belonging, freedom, wilderness, and isolation that exceed simple spatial representation. Likewise, affect has become a defining characteristic of everyday spatial experience (Simpson, 2021, p. 102). Sutherland (2020, p. 352) further argues that affect cannot be confined to particular bodies or places because it continuously circulates and evolves.

Although previous studies have often examined these themes separately, they all demonstrate that rural life generates complex non-representational relationalities. This study therefore integrates these diverse perspectives into a broader theoretical framework explaining how affect, embodiment, practice, materiality, and space collectively shape rural everyday life.

4. Conclusion and Discussion

Paradigm shifts have profoundly transformed cultural geography. Early Sauerian cultural geography emphasized rural landscapes, material culture, and traditional lifestyles (Sauer, 1925). Subsequent critiques by humanistic, behavioral, and critical geographers challenged environmental determinism and the superorganic conception of culture (Kaya, 2015, p. 632; Özgür, 2021). During the 1990s, NRT emerged as an alternative framework that positioned subjects, materiality, embodiment, affect, emotion, and practice as equally significant components of social life while encouraging new epistemological and methodological approaches (Uysal & Güngör, 2016, p. 89). This development coincided with the cultural, spatial, practice, material, performative, and affective turns in the social sciences (Bilgili, 2020, p. 88; Chaney, 2002; Clough, 2007; Dirksmeier & Helbrecht, 2008; Kaya, 2015; Simpson, 2021, pp. 44, 124; Warf & Arias, 2008; Williams, 2020, p. 424).

This study argues that rural life provides a particularly suitable context for applying NRT. Rural environments are characterized by distinctive material settings, agricultural practices, embodiment, emotions, affective relations, and spatial experiences (Luhrs, 2018; Phillips, 2014; Waitt & Lane, 2007; Vigors et al., 2023). Agricultural materials and technologies facilitate everyday practices while generating affective and emotional experiences (Sutherland, 2020, p. 350). Likewise, farming activities, animal husbandry, cooperation, marketing, and social interactions constitute interconnected practices that organize rural everyday life (Lahdesmaki & Vesala, 2022; Vigors et al., 2023).

Interactions among people, objects, practices, performances, and places produce emotions such as struggle, satisfaction, solidarity, fear, anxiety, belonging, and self-sufficiency (Phillips, 2014). Beyond emotions, affect emerges through human-human, human-object, and object-object relations that characterize agricultural production and everyday rural activities (Simpson, 2021, p. 90). These relational processes collectively shape rural sociality.

Finally, rural space itself is produced through the interactions of practice, materiality, embodiment, affect, and everyday life. Building upon Halfacree's (2006, p. 51) conceptualization of rural space, studies by Hayden and Buck (2012) and Okudum & Şeremet (2026) demonstrate that affective experiences generated through practices, representations, and material environments play a central role in producing rural spaces. Overall, this study concludes that rural life consists of complex, interconnected, non-representational relationalities. Examining rural contexts through the lens of NRT, therefore, provides a comprehensive framework for understanding the dynamic interactions among materiality, embodiment, affect, emotion, practice, performance, and space.

1. Giriş

Son 30 yılı aşkın bir süredir temsil ötesi teoriler sosyal bilim literatürü içerisinde oldukça güçlenmiştir. Temsil ötesi teorilerin güçlenmesi kültürel coğrafyaya yeni bir perspektif sunmuştur. Bu süreçte kültürel coğrafya içerisindeki en güçlü akımlardan biri haline gelmiştir. Epistemolojik ve metodolojik olarak yeniliklere açık bir pozisyonda durması ve özne, materyal, pratik ve duygu sürecinin her birisine ayrı önem atfetmesinden ötürü sosyal araştırmalara yeni bir soluk kazandırmıştır. Teorinin temsillere karşı pratiği öncelemesi onu nitel ve eleştirel akımlar içerisinde farklı bir yere konumlanmıştır. Ancak duygu ve duygulanımlara atfettiği önem onu Davranışçı ve Psikocoğrafya araştırmalarına yakınlaştırmaktadır. Pratiğe atfettiği önemden dolayı epistemolojik ve metodolojik olarak onlardan ayrılmakta ve Kültürel Coğrafya içerisinde postyapısalcılık ve postmodernizm gibi eleştirel teorilere katkı sunmaktadır (Özgür, 2021, s. 217). Bu yönüyle teorinin sosyal bilim literatürüne yeni bakış açıları kazandırdığı söylenebilir.

Thrift (2008) tarafından temsil ötesi teorinin temel ilkeleri belirlenmiştir. Kısa zaman içerisinde sosyal bilim literatürü içerisinde önemli bir taraftar kitlesine ulaşmış kültür, sanat ve gündelik yaşamla ilişkili alanları açıklamada kullanılan ana teorilerden biri haline gelmiştir. Bu dönem sosyal bilim literatürü içerisinde ‘dönüş’ hareketlerinin yoğunlaştığı bir dönemdir. Özellikle kültürel (Chaney, 2002; Kaya, 2015) ve mekânsal dönüş (Bilgili, 2020, s. 88; Warf & Arias, 2008) hareketleri temsil ötesi teorilerin gücüyle birlikte materyale (Simpson, 2021, s. 124; Williams, 2020, s. 424), pratiğe (Simpson, 2021, s. 44), performansa (Dirksmeier & Helbrecht, 2008) ve duygulanıma dönüş (affective turn) (Clough, 2007) hareketleriyle devam etmiştir.

Şemsiye bir terim olarak nitelendirilen temsil ötesi teoriler bünyesinde bazı teorileri barındırmaktadır (Popke, 2009, s. 81). Bunların başında duygulanım, duygu, materyalite, bedenselleşme ve pratik gelmektedir (Thrift, 2008). Temsil ötesi teoriyi oluşturan bu teoriler gündelik yaşamın tamamını kapsamaktadır. Ancak bu çalışma kırsal alan üzerinden temsil ötesi teorileri ele almaktadır. Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından ‘kırsal’a dair tanımlama şu şekilde yapılmıştır: ‘şehir merkezlerinin dışında, nüfusun az olduğu, tarım ve hayvancılık yapılan yer; kırlık’ (TDK, 2025). Şehre göre farklı bir sosyallik inşa etmesi, sahip olduğu kültürel coğrafi görünüm, flora ve fauna ile tüm bunları tamamlayan pratik, duygu ve duygulanımlar farklı bir temsil ötesi ilişkiselilikler bütünü üretmektedir. Bu yönüyle çalışma temsil ötesi çalışmalar içerisinde daha az çalışılan bir alana odaklanmaktadır. Kırsal alana yönelik temsil ötesi araştırmalar ise belirli teoriler odağında ele alınmaktadır (Lahdesmaki & Vesala, 2022; Phillips, 2014; Vigors vd., 2023; Sutherland, 2021). Bu çalışmada ise kırsaldaki temsil ötesi ilişkiselilikler daha bütüncül bir çerçeveye ele alınmıştır. Ayrıca bunlara kırsalı temsil eden yer ve mekana dair temsil ötesi ilişkiselilikler de eklenmiştir. Bu bütüncül yaklaşımın kır ile temsil ötesi teoriler arasındaki ilişkileri anlama noktasında ulusal literatürdeki boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Özgün bir makale niteliğinde olan bu çalışmanın amacı kırsalda üretilen duygulanım, materyalite, duygu, pratik ve bedenselleşme odaklı temsil ötesi ilişkiseliliklerin çerçevesini çizmektir. Çalışmada ağırlıklı olarak yabancı literatürdeki çalışmalar kritik edilmiştir. Çalışmanın problemi duygulanım, materyalite, duygu, pratik ve bedenselleşme odaklı temsil ötesi ilişkiseliliklerin kırsalda nasıl üretildiğini irdelemektir. Bu kapsamda çalışma iki kısma ayrılmıştır. İlk kısımda temsil ötesi teorilerin neler olduğu tanımlanmış, literatürdeki bulgular karşılaştırılmıştır. İkinci kısımda ise yukarıdaki çerçeveye göre temsil ötesi ilişkiseliliklerin kırsalda nasıl üretildiği duygulanım, duygu, materyalite, bedenselleşme ve pratik açısından irdelenmiştir. Bu ilişkiselilikler insanlar ve/veya nesneler

arasında üretilerek kırsal yaşamı şekillendirmektedir. Karmaşık bir yapı üreten bu ilişkisellikler ‘kırsal yaşamda temsil ötesi ilişkiselliklerin teorik çerçevesini’ oluşturması açısından literatüre önemli bir katkı sunması beklenmektedir.

2. Temsil Ötesi Teorilere (TÖT) Genel Bir Bakış

Temsil ötesi teoriyi birçok teoriden oluşan teoriler bütünü olarak düşünmek mümkündür. Şemsiye bir kavram olarak nitelendirilen temsil ötesi teorisinin (TÖT) (Popke, 2009, s. 81) en temel kavramlarından birisi duygulanımdır (affect). Onun duygular, bedenler, ilişkiler ve mekanlarla olan karmaşık ve değişken bağlantısı duygulanımı tanımlamayı zorlaştırmaktadır (Simpson, 2021, s. 74). Bu yönüyle duygulanımın kesin bir tanımının olmadığını kabul etmek gerekir (Thrift, 2004, s. 59). Literatürde duygulanımın kavramsal çerçevesinin nasıl çizileceğine yönelik tartışmalar hala devam etmektedir (Lorimer, 2008, s. 1). Kavramsal çerçevesinin çizilememiş olması onun üzerindeki teorik tartışmaların hala devam ettiğini ortaya koymaktadır. Bu yüzden duygulanım, temsil ötesi teorilerin merkezinde yer almakta (Williams, 2020, s. 423) ve teori içerisinde stratejik bir fikir olarak karşımıza çıkarmaktadır (Simpson, 2021, s. 102). Yine de duygulanım ‘soyut ve/veya somut ilişkiselliklerde üretilen olma hali’ şeklinde tanımlanabilir.

Cadman, duygulanımı bedenlerin (diğer bedenler tarafından) etkilenmesi ve dolayısıyla (diğer bedenleri) etkilemesi amacıyla kişiliğin olduğu ilk dönem (pre-personal) kapasitesi olarak tanımlamaktadır (Cadman, 2009, s. 456). Thrift ise duygulanımın anlamına dair dört farklı yorumu tartışmaya açmaktadır. İlk yoruma göre duygulanım, ‘eylem üreten bir dizi pratik seti’dir. İkinci yorumda duygulanım, ‘kişinin fizyolojik dürtüsü, motivasyonu ve kimliğinin kaynağını’ teşkil etmektedir. Üçüncü yorumda ise duygulanım, ‘varoluş halindeki dünyanın etkileşimler yoluyla kapasitelere eklenmesi’ olarak ifade edilmektedir. Dördüncü yorum ise Darwin’in evrimsel süreçlere ilişkin açıklamalarıyla bağlantılıdır. Bu bağlamda ‘duygu ifadeleri evrensel niteliktedir ve evrimin ürünüdür’. Dolayısıyla bazı duygularımız ve ifade biçimlerimiz hayvanlarla ortak özellikler taşıırken, bazıları ise kültürel inşa süreçleriyle biçimlenmekte ve içinde bulunulan kültüre göre farklılık göstermektedir. Nitekim beden hareketleri ile yüz ve ses aracılığıyla ortaya çıkan ifadeler, kültürel bağlama göre değişkenlik arz etmektedir. Thrift’in ortaya koyduğu bu dört farklı duygulanım yorumu, ortak olarak zorlama (push) duygusuna dayanmaktadır; ancak bu zorlama deneyimi her bir durumda kısmi farklılıklar göstermektedir (Thrift, 2004, s. 60-64).

Buraya kadar duygulanımın kesin sınırlarını çizmek ya da net bir tanımını yapmak henüz mümkün görünmemektedir. Bununla birlikte duygulanım ilişkiler aracılığıyla ve ilişkilerde doğar. Buradaki ilişkisel boyut oldukça karmaşık olup üç düzlemde ele alınabilir: insanlar arasındaki ilişkiler, insanlar ile nesneler (things) arasındaki ilişkiler ve nesnelerin kendi aralarındaki ilişkiler. Bu ilişkiler, onları deneyimleyen ve anlamlandıran bireyin ya da bireylerin sosyalliği içerisinde anlam kazanır (Simpson, 2021, s. 90). Williams ise tartışmaya katkı sunarak duygulanımı birleşim noktaları olarak kavramsallaştırır. Bu birleşim noktaları farklı ilişkiler tarafından var edilir. İlişkiler tecrübeyi şekillendirir ve bedenleri inşa eder (Williams, 2020, s. 423). Dolayısıyla duygulanımın en temelde karşılık bulduğu yer bireyin aklı ve bedenidir. Gündelik yaşam deneyimleri akıl tarafından tecrübe edilmekte, bedende ise temsil ya da pratik yoluyla karşılığını bulmaktadır. En temelde duygulanım, aklın ve bedenin kesiştiği noktada ortaya çıkarak her ikisini de farklı biçimlerde etkilemektedir (Thrift, 2004, s. 62). Özetle, insan, nesne, ilişkiler, sosyallik, akıl ve bedenin ortak ürünü olarak ortaya çıkan duygulanım, farklı durumların kesişimlerini ifade eder ve bu kesişimlerin biçimi birleşen formları neyin

iç içe geçirdiğine bağlıdır (Thrift, 2004, s. 62). Her bir durumun içsel çeşitliliği, dinamiği ve yorumu duygulanımın kavranmasını güçleştirmektedir.

Duygulanım gibi, temsil ötesi teori bağlamında tartışılan bir diğer önemli kavram duygudur. Aralarından keskin bir farklılık olmasa da genelde duygulanım, duygudan önce gelir. Zira duygu temsil; duygulanım ise temsil ötesi yüklüdür. Duygulanım ve duygu birbirine yakın görünmekle birlikte kategorik olarak ayrılmakta ve aralarında nitel düzeyde bir farklılık bulunmaktadır (Lorimer, 2008, s. 1). Duygu, beden içerisinde ortaya çıkan hisler üzerinden tanımlanırken (Williams, 2020, s. 424), duygulanım sosyallikten nesnelere ve bedene kadar uzanan karmaşık durumlar bütünüyle açıklanmaktadır. Bu nedenle TÖT kapsamında duygulanıma (affect) dair araştırmalar, duygulara (emotion) yönelik çalışmalardan ayrılmaktadır (Williams, 2020, s. 424). Duygulanımın kesin tanımının yapılamaması, onu duygu ve his kavramlarıyla; ayrıca öfke, sevgi, korku, haset ve mutluluk gibi bu kavramları içeren bir dizi terimle ilişkilendirmektedir (Thrift, 2004, s. 59).

Temsil ötesi teoriler içerisinde önemli bir yer tutan bir diğer kavram pratiktir. Teorinin temel ilkelerinden birisi pratik odaklı (Thrift, 2008, s. 8) epistemoloji ve metodolojilere ağırlık vermesidir. Pratik teori, diğer teorilerle yakın bir ilişki içerisindedir. Nitekim duygulanımın ‘eylem üreten vücut bulmuş bir dizi pratik seti’ (Thrift, 2004, s. 60) biçimindeki tanımı, bu yakın bağı açıkça ortaya koymaktadır. Pratik, temsil ötesi teorinin gelişiminde temel bir çıkış noktasıdır (Simpson, 2021, s. 43). 1990’larda sosyal ve beşeri bilimlerde gözlemlenen pratiğe dönüş süreci de bu yönüyle dikkat çekicidir (Simpson, 2021, s. 44). Cadman’a (2009) göre pratik, derin düşünce ve onun yansımasından önce gelen, onu aşan yetkinlikler ve bedenleşmiş eğilimler olarak anlaşılmalıdır. Zira pratikler gündelik yaşam içerisinde ortaya çıktığından, onları bu bağlamdan bağımsız düşünmek mümkün değildir. Bu doğrultuda temsil ötesi coğrafyalar, gündelik yaşamın pratiklerine yönelmektedir. Gündelik yaşam üzerine odaklanan çalışmalar üç farklı perspektiften ilerler: İlki gündelik yaşamın sıradan ve rutinleştirilmiş yönlerini (ör. müzik dinlemek, dans etmek, bahçıvanlık, yürüyüş, alışveriş) ele alır. İkinci yaklaşımda, meditasyon ya da dans gibi bedensel pratikler aracılığıyla günlük hayatın yeniden cazibe kazanmasına odaklanılır. Üçüncü yaklaşımda ise gündelik yaşamın mekânsallığı yalnızca kişisel ya da yerel düzeyde ele alınmaz; Lefebvre’in gündeliklik ve Deleuze’ün sanallık kavramları üzerinden tüm yönleriyle incelenir (Cadman, 2009, s. 459). Bu bağlamda gündelik alışveriş ve sıradan seyahat deneyimlerini konu alan bir araştırmada, bu süreçlerin yalnızca ihtiyaç karşılama işleviyle sınırlı kalmadığı; aynı zamanda bireylerin mental sağlıkları ve fiziksel becerileriyle ilişkili sosyo-materyal etkinlikler olduğu ortaya konulmuştur (Waight & Yin, 2021, s. 537).

Pratik teorisi, gündelik yaşamla olduğu kadar bedenselleşme, ortak anlayış, sosyallik, mekan ve materyalite gibi kavramlarla da yakından ilişkilidir. Yapma ve söylemlerin birleşimi olarak pratik, yalnızca onu gerçekleştiren aktör veya aktörler tarafından anlaşılabilir değildir; aynı şekilde potansiyel gözlemciler tarafından da (en azından aynı kültür içinde) anlaşılabilir olur. Bir pratik, bu nedenle bedenlerin hareket ettirilmesi, nesnelerin kullanılması, öznelere ele alınması, şeylerin tanımlanması ve dünyanın anlaşılmasının rutinleşmiş bir yoludur. O halde uygulamaların ‘sosyal uygulamalar’ olduğunu söylemek aslında bir totolojidir: Bir uygulama sosyaldır, zira farklı mekanlarda ve farklı zaman dilimlerinde ortaya çıkan ve farklı beden/zihinler tarafından gerçekleştirilen bir davranış ve anlama ‘türü’dür. Ancak bu, mutlaka ‘etkileşimleri’ – yani öznelarasıcıların anlamındaki sosyal olanı – önkoşul olarak gerektirmez; ne de söylemlerin, metinlerin ve sembollerin zihin dışı ve beden dışı düzeyinde kalır (Reckwitz, 2002, s. 250). Teorinin performans, durum (event), ritim ve alışkanlık

(Simpson, 2021, s. 70) ile söylem, metin ve semboller gibi temsillerle (Reckwitz, 2002, s. 250) olan ilişkiselliği onu karmaşıktırlandırmaktadır. Bu konuda Torrens (2024) Beşeri Coğrafya'nın şekillenmesinde gündelik deneyimin önemini vurgular ve bunu temsil ötesi teoriye bağlar. Bu bağlamda teori, coğrafi araştırmalar için alan temelli (area-based) ve kapsamlı formüllemeler sunan geleneksel yaklaşımlardan büyük ölçüde uzak durur. Bunun yerine, anlık olarak ortaya çıkan bireyselleştirilmiş ve genellikle dinamik yaşanmış coğrafyaların rollerine öncelik verir (Torrens, 2024, s. 253). Sürecin bu denli iç içe geçmiş olgularla bağlantılı olması, araştırmayı güçleştirmektedir.

Temsil ötesi teorisinin önemli kavramlarından biri bedenleşmedir (embodiment). Teori, bedensel deneyimleri önemser (Thorpe & Rinehart, 2010, s. 1271; Williams, 2020, s. 423). Thrift (2004) tarafından yapılan duygulanımın kavramsallaştırmasında da bedenin önemine vurgu yapılmıştır (Thrift, 2004, s. 62). Bu yönüyle bedenin duygulanım, duygu, materyalite ve pratikleri anlamada kilit bir role sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bedenselleşme teorisinin pratik, deneyim ve duygulara yapmış olduğu vurgu onu temsil teorilerinden ayıran önemli bir noktadır.

Bedenleşme her zaman ortaya çıkan, diğer bedenler ve nesnelerle ilişkili olarak bir bedenin kapasitesini araştırır (Williams, 2020, s. 425). Burada önemli olan bedenin diğer bedenler ve nesnelerle arasında kurulan anlık bilgi alışverişi, etkileşim ve duygulara dayalı bir bedensel deneyim sürecidir. Simpson (2021) bu olguyu yaya geçidi örneği üzerinden somutlaştırmaktadır. Yay geçitlerinde karşıdan karşıya geçişin gerçekleşmesinde renklerin, butonların, anahtarların, ışıkların, kabloların ve bağlantı kutuplarının, elektriğin bir kombinasyonu vardır. Bu ortamda hareket eden tüm bedenler farkında olmaksızın bu kapsamlı materyallerle etkileşim halindedir. Ki burada kendi vücutlarını ve hareketlerini yolun fonksiyonlarına uydurur (Simpson, 2021, s. 48).

Bu noktada duygulanımın deneyimleri biçimlendirdiğini belirtmek mümkündür (Williams, 2020, s. 423). Duygulanım, pratik ve deneyim arasındaki bu bağ Waitt & Lane (2007, s. 167), Waight & Yin (2021, s. 548) ile Thorpe & Rinehart'ın (2010, s. 1271) çalışmalarında somut biçimde görülmektedir. Benzer şekilde, kültür, mekân, materyal ve pratik gibi teorilerde yaşanan dönüş süreci performans teorilerinde de gözlenmektedir (Dirksmeier & Helbrecht, 2008, s. 1). Bu kapsamda uygulamaya dayalı sosyal araştırmalar, ritüel içerisindeki performansları kavramsallaştırarak süreçteki paradoksları anlamaya yönelmektedir. Film, tartışma, dans ve metin gibi temsiller performansa referans verir (Dirksmeier & Helbrecht, 2008, s. 1). Ancak performansın temsiller yaratmadığı, bilakis pratikleri oluşturduğu vurgulanmaktadır (Dirksmeier & Helbrecht, 2008, s. 13). Temsil ötesi teori, bedenlere odaklandığından bu türden bedensel deneyimlerle yakından ilgilenir (Thorpe & Rinehart, 2010, s. 1271). Performans teorisi, bir yandan bedensel deneyimleri anlamaya çalışırken diğer yandan bu deneyimlerin ilişkilerini çözümlemeyi amaçlamaktadır (Williams, 2020, s. 425).

Temsil ötesi teorisinin bir diğer merkezi kavramı ise materyalitedir. Sauerci Kültürel Coğrafya anlayışının özne yerine materyali öne çıkarması (Sauer, 1925), daha sonra gelen nitel paradigmalar tarafından eleştirilmiştir. Bu süreç, öznenin sosyal araştırmalarda yeniden ön plana çıkmasına neden olurken, materyale dönüş hareketinin de doğmasına yol açmıştır (Kaya, 2015, s. 631). Bu bağlamda temsil ötesi teoriler, maddenin yalnızca edilgen ve biçimlendirilebilir bir varlık olarak görülmesine karşı çıkarak onun canlılığına vurgu yapar. Materyale dönüş, maddeselliğin ortaya çıkışını ve ilişkisel doğasını anlamaya yönelir. Temsil ötesi teoriler insan ve nesne arasındaki karmaşık ilişkilerde insanın özerk ve benzersiz bir konuma sahip olduğu fikrine karşı çıkar (Williams, 2020, s. 424). Coğrafyada materyale dönüş tartışmalarına eleştirel bir şekilde yaklaşan temsil ötesi teoriler, insan-dışı nesnelerin

varlığı ve hareketini merkeze alan nesne odaklı felsefe (NOF-OOP) ya da nesne odaklı ontoloji (NOO-OOO) tartışmalarını da beraberinde getirmiştir (Simpson, 2021, s. 124).

Temsil ötesi teorilerin kırsala yönelik önemli çalışma konularından birisi de mekandır. Mekâna ilişkin kuramsal ayrışma, esas olarak bilimsel bilgi anlayışındaki dönüşümler ve hâkim paradigmalardan değişmesiyle ilişkilidir. 1950’li yıllara kadar mekân; somut, ölçülebilir, nicel, durağan ve pasif bir “konteyner” olarak kavramsallaştırılmıştır. Bu tek kültürlü perspektifte mekân, nesneleri içine alan ve onlardan bağımsız var olan bir konteyner niteliği taşımaktadır (Agnew, 2005, s. 83; Lefebvre, 2014, s. 21; Massey, 2001, s. 260). Ancak insanın yer ve mekanla olan ilişkisi karşılıklıdır ve deneyimlerle şekillenmektedir (Özgür, 2021, s. 220). Mekanın toplumsal bir yapı olduğu fikri 1970’li yıllarda başında Henri Lefebvre tarafından ileri sürülmüştür. Lefebvre (2014) mekânın nesnelerden bağımsız, boş ve edilgen bir yapı olarak kavranmasına karşı çıkarak onun toplumsal ilişkiler, roller ve pratikler aracılığıyla şekillendiğini ileri sürmüştür (Lefebvre, 2014, s. 24). Lefebvre, mekânın üretimini birbirinden ayrılmayan ancak farklı işlevler üstlenen üç kurucu boyut üzerinden, üçlü bir diyalektik süreç olarak tanımlamaktadır. Bu üçlü yapı; mekânsal pratik, mekân temsilleri ve temsil mekânları olarak ifade edilmektedir (Lefebvre, 1984, s. 1–2). Lefebvre’in (1984) toplumsal mekan argümanına dayalı olarak kırsaldaki mekanlara yönelik olarak yeni kavramsallaştırmalar üretilmiştir. Şüphesiz bunların başında ‘kırsal mekanın’ üretimi gelmektedir. Halfacree (2006 ve 2007) kırsal mekanın üretimini ‘üç katmanlı mimari modeliyle (three-fold architecture model)’ kavramsallaştırmıştır. Ona göre kırsal mekanın üretimi ‘kırsaldaki pratikler, kırsalın temsilleri ve kırsaldaki gündelik yaşam’ üzerinden kavramsallaştırılmıştır (Halfacree, 2006, s. 51, 2007, s. 125). Halfacree (2006, 2007) ile başlayan kırsal mekan kavramsallaştırması literatürde kırsal mekana yönelik yeni çalışmaların kapılarını aralamıştır (; Bravo-Monroy vd., 2016, s. 53; Clarke vd., 2008, s. 219; Galani-Moutafi, 2013, s. 103; Ince, 2015; Luhrs, 2018, s. 84; Okudum, 2021, s. 281-282).

Temsil ötesi teoriler ise kırsal mekanların ele alınmasında önemli bir katkı sunmuştur. Özellikle kırsal mekanlar ile duygulanımlar arasındaki ilişkiler literatürde ele alınmış olsa da (Hayden & Buck, 2012; Okudum & Şeremet, 2026) temsil ötesi teorisinin farklı kavramları üzerinden kırsal mekana yönelik yeni çalışmalara ihtiyaç vardır. Çalışmalarda temsil ötesi ilişkisellikler kırsal mekan ekseninde materyalite, duygulanım, pratik, ve bedenselleşmiş aktör odaklı ele alınmıştır. Ben ise bu çalışmada temsil ötesi ilişkisellikleri kırsal yaşama daha genel çerçeveden bakarak ele almayı planlamaktayım.

Buraya kadar temsil ötesi teorilere dair genel teorik çerçeve belirlenmiş, açıklama ve tanımlamalara yer verilmiştir. Kırsal bağlam kapsamında değerlendirilebilecek pratik, duygu, duygulanım, materyalite ve bedenselleşme gibi temsil ötesi teoriler genel çerçevesi çizilmiştir. Ayrıca temsil ötesi ilişkisellikleri üreten ve literatürde yoğun bir şekilde yer bulan kırsal mekana yönelik tartışmalar çalışma kapsamına alınmıştır. Kırsalın gündelik yaşamını açıklamada bu ilişkiselliklerin önemli bir rolünün olduğu düşünülmektedir. Sonraki başlık ise bu teorik tartışmaların kırsalda nasıl ele alındığını analiz etmeye yöneliktir.

3. TÖT ve Kırsal Bağlam İlişkisi

Çalışmanın bu bölümünde temsil ötesi ilişkiselliklerin kırsalın gündelik yaşamı içerisinde nasıl üretildiği ele alınmaktadır. Bu bağlamda kırsalda üretilen temsil ötesi ilişkisellikler materyalite, duygulanım, duygu, pratik, bedenselleşme ve kırsal mekanlar üzerinden kritik edilmiştir. Karmaşık bir yapıda iç içe geçen bu ilişkiselliklerin akademik çalışmalara nasıl yansıdığı ele alınmıştır. Şüphesiz

kırsal yaşam ve mekanları gündelik yaşamı içerisinde birçok temsil ötesi ilişkisellik üretmektedir. Bu ilişkisellikler pratikleri şekillendiren ve mekanı oluşturan fiziksel materyaller; tarım ve hayvancılık odaklı pratikler ve duygular; gündelik yaşamda üretilen deneyim ve pratikler; köylü ve üreticilerin kırsal yaşamlarında pratik, duygulanım ve temsiller yoluyla ürettikleri bedenselleşmeler aracılığıyla üretilmektedir. Bu bağlamda çalışma bu ilişkiselliklerin kırsaldaki üretimini akademik çalışmalar üzerinden kritik etmektedir. Kırsalda üretilen temsil ötesi ilişkiselliklerin genel çerçevesini çizerek literatüre önemli bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Temsil ötesi teoriler yaşamın geneli için düşünülse de bu çalışma özelinde kır eksenli ele alınmıştır. TÖT ile ilişkili duygulanım, duygular, materyalite, bedenselleşme, pratikler, yer ve mekan gibi olguların kırsaldaki karşılığı üzerinde durulmuştur. İlk olarak duygulanımla başlamak gerekirse duygulanım kırsal yaşam ile tarımın bütüncül süreci üzerinden kritik edilmiştir. Duygulanım kavramı kırsal yaşam içerisinde cereyan eden pratikler, deneyimler, duygular, gündelik yaşam, bedenler ve materyalite gibi bir dizi şemsiye kavramla da ilişkili olacak şekilde tartışılmaktadır. Duygulanım kavramı kırsal yaşam içerisinde duygular, mekan ve ötesinde bunları da içine alacak şekilde irdelenmiştir. Phillips İngiltere’deki Orta Çağ Barok Mimarisi ve kırsal soylulaştırma konularını temsil ötesi teoriyle ilişkili olarak tartışmıştır. Buna göre kırsal yaşamı oluşturan doğa, manzara, barok mimari ve çevre gibi etmenler katılımcılar üzerinde birtakım olumlu ve olumsuz duygular uyandırmıştır. Olumlu duygular daha çok huzur ve kırsal romantizm şeklinde tanımlanırken olumsuz duygular ise endişe, nefret, korku, üzüntü ve yalnızlık şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca Barok Mimari’nin kültür ve sosyal bağlamla ilişkili olduğu ekonomik krizleri ve Feodal Orta Çağ yapısını temsil ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmada ortaya çıkan bir diğer önemli bulgu ise aidiyettir. Buna göre soylulaştırma sürecinde kırsala gelenlerin aidiyet duygularının kırsalın sakinlerine göre daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Burada Phillips kırsalın temsilinin sadece üretim olmadığını onun da ötesinde katılımcılarda uyanan tüm duyguların kırsalı temsil ettiğini ileri sürmektedir (Phillips, 2014, s. 68). Çalışmasında Phillips (2014) Barok Mimari, çevre, doğa ve kırsal manzaralar gibi birtakım materyaller ile pratiklerin katılımcıların bedenselleşmiş deneyimleri ile duygu durumlarını tespit etmiş ve bunların kültür ve sosyal bağlam ile olan karmaşık ilişkilerini çözümlemeye çalışmıştır. Çalışmadan anlaşılmaktadır ki materyal, pratik ve duygu gibi temsil ötesi ilişkisellikler kırsalda üretilmekte ve temsil ötesi teorileri anlamayı sağlamaktadır.

Sutherland (2020) ise materyal olarak kırsal yaşamı konu alan video oyunlarını ve bunların içeriğinde ev, tarla, flora, fauna gibi kırsal yaşamı temsil eden dijital içerikleri kullanmıştır. Video oyunlarındaki bu dijital içerikler kırsal yaşama duyulan özlem ve hasret gibi birtakım duygularla ilişkilendirilmiştir (Sutherland, 2020, s. 350). Burada dijital materyallere dayalı olarak onların bedende uyandırdığı duygular ve duygulanımlara odaklanılmıştır. Buradaki materyal, duygu ve duygulanım odaklı ilişkisellikler kırsal bağlam ekseninde inşa edilmektedir. Kırsalı anlama konusunda bizlere yeni perspektifler sunmaktadır. Bazı durumlarda ise materyal yerini pratiklere bırakmaktadır. Bu konudaki tartışmalarda ‘iyi/kötü çiftçi’ tanımlaması önemli bir yer tutmaktadır (Sutherland, 2021, s. 696). Buradaki tartışmalar ise materyalite gibi somut bağlamlardan ziyade pratiğe dayalı ilişkisellikler ve temsiller üzerine inşa edilmiştir. Lahdesmaki & Vesala (2022) yaptıkları araştırmada iyi çiftçiyi ‘açık fikirli ve organik pratiklere adapte olabilen’ şeklinde tanımlarken kötü çiftçiyi ise ‘önyargılı ve organik tarım savunuculuğunu reddeden’ şeklinde tanımlamıştır (Lahdesmaki & Vesala, 2022, s. 430). Vigors vd.’ ne göre iyi çiftçinin nitelikleri (bir yönüyle temsilleri) ise hayvanların vücut bakımı, hayvanların yaşam alanlarının ıslahı, sağlık yönetimi, hayvan mutluluğu, stok tutma becerileri, objektif karar verme

ve hayvan verimliliğidir (Vigors vd., 2023, s. 159). Bu çalışmalarda temsil ötesi ilişkiselikler kırsalda gerçekleşen tarım ve hayvancılık pratikleri ile bedenselleşmiş deneyimleri ekseninde kurulmaktadır. Aynı zamanda bu pratik ve deneyimler iyi/kötü çiftçi temsillerini oluşturması açısından önemlidir. Zira burada temsil ile temsil ötesi ilişkiseliklerin karmaşık yapısı ve iç içe geçmişliği dikkati çekmektedir.

Temsil ötesi teorisinin bir kavramı olarak düşünülmesi de yer ve mekana dair gerçeklikler temsil ötesi teoriyle yakın ilişkilidir. Çünkü temsil ötesi teoriyi meydana getiren pratik, materyalite, duygular, duygulanımlar vs hepsi mekânsaldır. Bu çalışma özellikle kırsal mekanlarda (Halfacree, 2006, s. 51) üretilen temsil ötesi gerçekliklere odaklanmaktadır. Luhrs yaptığı araştırmada aile tarım mekanlarını ele almış ve bu mekanların karmaşık ilişkilerle üretim sürecini çözümlemeye çalışmıştır. Aile tarımı üzerinden kurulan bağlantı ve pratikler sosyal mekânı ürettiği sonucuna ulaşılmıştır. Mekandaki değişen kavramlar temsillerle ifade edilmekte ve değişen temsiller değişen pratikleri üretmektedir. Değişen pratiklerle birlikte aktörler de değişmekte ve bunların hepsinin oluşturduğu bağlantılar sosyal mekânı meydana getirir (Luhrs, 2018, s. 84). Burada Luhrs temsil ötesi ilişkiseliklerin kırsal mekânın üretim sürecindeki pratikler ve bedenselleşmelerle olan ilişkisini ortaya koymuştur. Buna benzer olarak Hayden & Buck (2012) dokunsal mekanlar tanımlamasını duygulanım teorisi üzerinden ele almıştır. Buna göre dokunsal mekanlar Toplum Destekli Tarım modeli uygulamasında ortaya çıkan duygulanımlarla ilişkilidir. Bu duygulanımlar; pratik, temsil, deneyim ve materyallerle (organik ürünler) üretilmektedir. Deneyimler sonucu üretilen negatif ve pozitif duygulanımlar dokunsal mekanların üretiminde önemli bir role sahiptir (Hayden & Buck, 2012). Bir diğer çalışmada ise Okudum & Şeremet (2026) organik yetiştiricilik mekanlarını kırsaldaki pratikler, temsiller ve gündelik yaşam üzerinden kavramsallaştırmıştır. Bu mekanlarda üretilen pozitif ve negatif motivasyonlar üzerinden mekânsal duygulanımın teorik çerçevesini çizmiştir (Okudum & Şeremet, 2026). Her iki çalışma ortaya koymaktadır ki kırsal mekanların üretiminde duygulanımların önemli bir rolü vardır. Ayrıca kırsal mekanların üretiminde temsiller, pratikler ve gündelik yaşam aracılığıyla duygulanımlar üretilmektedir. Benzer bir şekilde duygulanımlar deneyimlerle de yakın ilişkilidir. Buradan anlaşılmaktadır ki kırsaldaki temsil ötesi ilişkiselikler karmaşık-iç içe geçen bir yapı oluşturmaktadır ve bu yapı onları neyin iç içe geçirdiğiyle yakından ilişkilidir.

Mekan ile duygulanım arasındaki ilişki mekânın bedende uyandırdığı duygular üzerinden ifade edilmektedir. Bu konuda Waitt & Lane Avustralya'yı ziyaret eden turistlerin deneyimlerini kritik etmektedir. Onlara göre drivescapes sürmek temsilden daha fazlasına karşılık gelmektedir. Bu sürüş boyunca deneyimlenen 'herhangi bir yere gitme hakkına sahip olmak, aidiyet, hiçliğin ortasında olmak, vahşi doğa' gibi deneyimler mekân ile kurulan duygusal bağlantıyı somut bir şekilde ifade etmektedir (Waitt & Lane, 2007, s. 167-168). Bu yönüyle bedenselliğin temsil ötesi ilişkiselikleri ortaya konmuştur. Duygulanım yer ve mekandaki gündelik tecrübelerin önemli bir özelliği olarak kabul edilmeye başlamıştır (Simpson, 2021, s. 102). Duygulanımın bir üçüncü özelliği duyguları ve mekânı aşan bazı karakterlere sahip olmasıdır. Sutherland'a göre duygulanım sadece bir mekân ve bedene sığdırılmaz çünkü o yeniden üretilen ve sürekli yenilenen bir akış halindedir (Sutherland, 2020, s. 352).

Literatürdeki mevcut çalışmalarda bu temalar birbirinden kopukmuş gibi düşünülse de bunlar arasındaki ortak nokta kırsalda üretilen temsil ötesi ilişkiseliklere odaklanmasıdır. Çalışma bu bağlamda kırsalda üretilen karmaşık ilişkiselikleri tanımlamayı ve bunların temsil ötesi teoriyle olan bağını ortaya koymaya yöneliktir. Çalışma bu ilişkiselikleri sonuç bölümünde tanımlayarak literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Tarihsel süreçte paradigma değişimlerinin yoğun bir şekilde yaşandığı alanlardan birisi kültürel coğrafyadır. Sauerci kültürel coğrafya anlayışını milat olarak alırsak kırsal peyzajı, geleneksel yaşam tarzını, gelenek ve görenekleri, insan dışı yapıları ön plana çıkartan bir perspektife sahipti. Bu süreç materyallerin, geleneksel dokunun ve yaşam tarzının ön plana çıkarıldığı bir anlayışı vurgulamaktaydı (Sauer, 1925). Çevreci determinizmin davranışları formülleyen baskın çevre anlayışı kültürün süperorganik bir yapıya dönüştüğüne yönelik eleştirilerin doğuşuna neden olmuştur. 1950'lerden itibaren güçlenen çok paradigmatlı yapı içerisinde bu anlayış Hümanist, Davranışsal ve Eleştirel Coğrafyacılar tarafından yoğun bir şekilde eleştirilmiştir (Kaya, 2015, s. 632; Özgür, 2021). Sonraki süreç ise temsillerin, yapıların ve öznenin ön plana çıkarıldığı epistemolojik ve metodolojik dönüşümleri hızlandırmıştır. 1990'lara gelindiğinde ise süreci temsillerin, yapıların ve öznenin dışında gören bir yaklaşım olarak temsil ötesi teoriler doğmaya başlamıştır. Öznenin sıradan bir aktör olduğu; süreçte materyalite, bedenselleşme, pratik, deneyim, duygu, duygulanım gibi bir dizi ilişkiselliklerin de olduğu ve bunların eşit ağırlıkta olduğunu vurgulayan yeni bir anlayışla ortaya çıkmıştır. Bu anlayış mevcut epistemolojiler ve metodolojilere ek olarak yeni olanlara açık ve onları teşvik eden bir pozisyonadadır (Uysal & Güngör, 2016, s. 89). Bu süreç sosyal bilimlerde kültürel ve mekânsal dönüşle başlayan bir dizi dönüş hareketini de hızlandırmıştır (Bilgili, 2020, s. 88; Chaney, 2002; Kaya, 2015; Warf & Arias, 2008): pratiğe (Simpson, 2021, s. 44), materyaliteye (Simpson, 2021, s. 124; Williams, 2020, s. 424), performansa (Dirksmeier & Helbrecht, 2008) ve duygulanıma dönüş (affective turn) (Clough, 2007) gibi.

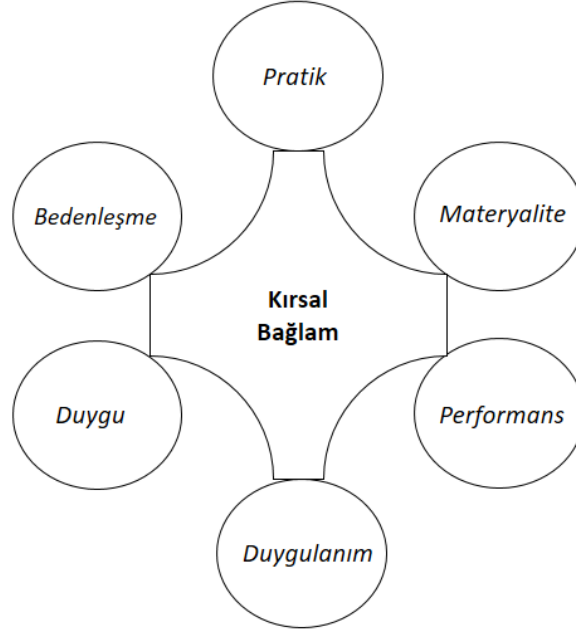
Şüphesiz temsil ötesi teoriler hayatın her yönüyle ilişkilidir. Bu çalışma temsil ötesi teorinin kırsaldaki ilişkiselliklerini anlamaya çalışan teorik bir çalışma niteliğindedir. Kırsal yaşamın kendine has dokusu materyalite, bedenselleşme, pratik, duygu, duygulanım ve mekansallıklarla ilişkilidir. Onun bu yapısı temsil ötesi teorileri kırsal bağlamda da düşünmeyi zorunlu kılmaktadır. Kırsaldaki özne en temelde farklı nitelikteki yerleri deneyimlemektedir. Bunlar çoğunlukla boş, uçsuz bucaksız araziler, seyrek nüfus, tarım ve hayvancılık odaklı yaşam, yaygın fiziksel aktivite, katı toplumsal normlar, yavaş bir tüketim, kendi kendine yetme, düşük sosyallik şeklindedir (Bkz: Luhrs, 2018; Phillips, 2014; Vigors vd., 2023; Waitt & Lane, 2007).

Öznenin sahip olduğu materyalite gündelik yaşamını kolaylaştıran, tarım ve hayvancılık odaklı ya da kişisel ilgi alanlarıyla örülü materyallerdir (Bkz: Sutherland, 2020, s. 350) ve öznenin gündelik yaşamında önemli pratikler, duygulanımlar ve duygular inşa etme potansiyeline sahiptir. Materyallerin diğer nesnelerle ve mekanla olan bağlantısı yeni ilişkisellikler inşa etmektedir. Yine benzer şekilde kırsal yaşamın kendine has dokusu içerisinde tarım ve hayvancılık ağırlıklı yapısı bu faaliyetlere yönelik sosyal ve ekonomik pratikleri inşa etmektedir. Bunlar içerisinde bitki yetiştirme, bakım, ekim-dikim, hasat, kurutma, bekletme, hayvan bakımı, besi, otlatma gibi gündelik geçim pratikleri odaklıdır. Bunlarla doğrudan ya da dolaylı ilişki içinde olan iş bölümü, organizasyon, ticaret, tedarik, bağlantı kurma, pazarlama gibi faaliyetler de bu kapsamda değerlendirilebilir (Bkz: Lahdesmaki & Vesala, 2022; Vigors vd., 2023). Bunun dışında kırsalın sosyallığı içerisinde gerçekleşen birtakım pratik ve performanslardan da bahsetmek mümkündür. Gündelik yaşam içerisinde gerçekleşen arkadaşlık ilişkileri, düğün, taziye, bayram, şenlik gibi sosyal ilişkisellikler kendine has performans ve pratikler üreten süreçlerdir.

Öznenin bağlantıda olduğu diğer özneler, materyalite, pratikler, performanslar, deneyimler, duygulanımlar ve yer en nihayetinde birtakım duyguların bedende inşa edilmesine zemin hazırlamaktadır. Bunlar zorluk, emek, mücadele, çile, zahmet, birliktelik, dayanışma, tatmin, korku, endişe, gelecek kaygısı, izole yaşam, değerlere sahip çıkma, içsel huzur, kendine yetebilme gibi birtakım duygular üretmektedir (Bkz: Phillips, 2014). Duygulardan farklı olarak insan-insan, insan-nesne, nesne-nesne ilişkiselliklerinde kurulan duygulanımlar (Simpson, 2021, s. 90) kırsalın temel dinamiklerindendir. Kırsaldaki bireyin diğer bireylerle inşa ettiği, nesnelerle kurmuş olduğu veya nesnelerin nesnelerle inşa ettiği ilişkisellikler kırsal yaşamdaki duygulanımları üretmektedir. Kısacası bireyin sosyal ilişkileri, gündelik geçim faaliyetleri ve bunun için kullandığı nesneler; ekim-dikim, hasat, bakım, depolama, tarla sürme, hayvan bakımı, hayvansal ürünlerin işlenmesi süreçlerindeki nesne-nesne ilişkisellikleri birtakım sosyallikler inşa etmektedir. Bunlar ise kısaca duygulanım olarak tanımlanmaktadır.

Tüm bu sürecin birbiriyle bağlantılı ve ilişkiyel yönü gözden kaçırılmamalıdır. Aynı zamanda bunların yer ve mekanla olan bağlantısı kırsalda temsil ötesi teorilerin nasıl çalıştığını anlamada hayati bir role sahiptir. Öznenin kırsalda yerellik, temsiller ve gündelik yaşam pratikleri üzerinden inşa ettiği ilişkisellikler ise kırsal mekanları üretmektedir (Halfacree, 2006, s. 51). Kırsal mekanları öznenin, onun pratik, deneyim ve tecrübelerinden, materyalite bağlantısından, duygularından ve duygulanımlarından bağımsız düşünmek mümkün değildir. Zira bunlar mekandan bağımsız olmadığı gibi mekanı yeniden üreten ilişkiselliklerde gömülüdür. Hayden & Buck (2012) dokunsal mekanlar tanımlamasını duygulanım teorisi üzerinden ele almıştır. Bu duygulanımlar; pratik, temsil, deneyim ve materyallerle üretilmektedir (Hayden & Buck, 2012). Bir diğer çalışmada ise Okudum & Şeremet (2026) organik yetiştiricilik mekanlarını kırsaldaki pratikler, temsiller ve gündelik yaşam üzerinden kavramsallaştırmıştır. Bu mekanlarda üretilen pozitif ve negatif motivasyonlar üzerinden mekânsal duygulanımın teorik çerçevesini çizmiştir. Her iki çalışma ortaya koymaktadır ki kırsal mekanların üretiminde duygulanımların önemli bir rolü vardır. Ayrıca kırsal mekanların üretiminde temsiller, pratikler ve gündelik yaşam aracılığıyla duygulanımlar üretilmektedir. Benzer bir şekilde duygulanımlar deneyimlerle de yakın ilişkilidir. Buradan anlaşılmaktadır ki kırsaldaki temsil ötesi ilişkisellikler karmaşık-iç içe geçen bir yapı oluşturmaktadır ve bu yapı onları neyin iç içe geçirdiğiyle yakından ilişkilidir.

Sonuç olarak temsil ötesi teorilerin kırsalı anlamadaki rolü göz ardı edilemeyecek kadar derindir. Özne, materyalite, duygular, duygulanımlar, bedenselleşme, pratikler, performanslar, deneyimler ve mekana dayalı bu karmaşık ilişkisellikler kırsala temsil ötesi teoriler lensiyle bakmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Temsil ötesi teoriler bağlamında kırsal ilişkisellikler aşağıdaki gibi tasarlanmıştır (Şekil 1). Bu grafik temsil ötesi ilişkiselliklerin kırsal bağlamla nasıl bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede kırsal bağlam pratik, materyalite, performans, duygulanım, duygu ve bedenselleşme ekseninde ilişkisellikler kurmaktadır. Bu da kırsal bağlamda temsil ötesi ilişkisellikler olarak tanımlanabilir.

Şekil 1. Kırsal Bağlamda Temsil Ötesi İlişkisellikler

Kırsal bağlamda ortaya çıkan bu temsil ötesi ilişkisellikler kırsaldaki ilişkisellikleri temsil ötesi perspektifle anlamamanın önemini ortaya koymaktadır. Kırsala yönelik gelecekteki teorik ve ampirik çalışmalara bu perspektifle katkı sunması beklenmektedir. Temsil ötesi teoriler bu yönüyle kırsal anlamada yeni araştırmacılara farklı ufuklar sunma potansiyeline sahiptir.

Etik ve Yazar Beyanları / Ethical and Author Declarations

Çıkar Çatışması

Yazar, bu çalışmanın hazırlanması ve yayımlanması sürecinde çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir ticari veya finansal ilişki içinde olmadığını beyan eder

Conflict of Interest

The author declare that they have no commercial or financial relationships that could give rise to a conflict of interest during the preparation and publication of this study

Araştırma Etiği Beyanı

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine riayet edilmiş; yararlanılan tüm kaynaklar eksiksiz biçimde kaynakçada belirtilmiştir.

Ethical Statement

The author confirms that this study was conducted in accordance with the principles of academic research and publication ethics, and that all sources used are appropriately cited.

Etik Onay

Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmeyen nitelikte olup kullanılan veriler literatür

Ethical Approve

This study does not require ethical committee approval, and the data used were obtained through a literature review/published sources.

taraması/yayınlanmış kaynaklar üzerinden elde edilmiştir.

Teşekkür

Çalışmanın yayına hazırlanması sürecinde fikir ve eleştirileriyle çalışmaya katkı sunan hakemlere teşekkür ederim.

Telif Hakkı ve Lisans

Dergimizde yayımlanan çalışmaların telif hakkı yazarlara, ticari kullanım hakkı dergimize aittir. Coğrafi Bilimler Dergisi'nde yayımlanan çalışmalar CC BY-NC-ND 4.0 lisansı altında açık erişim olarak yayımlanmaktadır.

Acknowledgments

I would like to thank the referees who contributed to this paper with their ideas and comments during the preparation process.

Copyright and License

The copyright for the works published in our journal belongs to the authors, while the right to commercial use belongs to our journal. The studies published in Turkish Journal of Geographical Sciences are published as open access under a CC BY-NC-ND 4.0 license.

Referanslar/References

- Agnew, J. (2005). Space: Place. In P. Cloke & R. Johnston (Eds.), *Spaces of geographical thought: Deconstructing human geography's binaries* (pp. 81-96). Sage.
- Bilgili, M. (2020). Coğrafyada mekân felsefesi üzerine yaklaşımlar. *International Journal of Geography and Geography Education*, (41), 88–102. <https://doi.org/10.32003/igge.674936>
- Bravo-Monroy, L., Potts, S., & Tzanopoulos, J. (2016). Drivers influencing farmer decisions for adopting organic or conventional coffee management practices. *Food Policy*, 58, 49–61. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2015.11.003>
- Cadman, L. (2009). Non-representational theory/non-representational geographies. In R. Kitchin, & N. Thrift (Eds.), *International encyclopedia of human geography* (pp. 456–463). Elsevier.
- Chaney, D. (2002). *The cultural turn: Scene-setting essays on contemporary cultural history*. Routledge.
- Clarke, N., Cloke, P., Barnett, C., & Malpass, A. (2008). The spaces and ethics of organic food. *Journal of Rural Studies*, 24(3), 219–230. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2007.12.008>.
- Clough, P. T. (2007). Introduction. In P. T. Clough & J. Halley (Eds.), *The affective turn: Theorizing the social* (pp. 1–33). Duke University Press.
- Dirksmeier, P., & Helbrecht, I. (2008). Time, non-representational theory and the “performative turn”: Towards a new methodology in qualitative social research. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 9(2).
- Galani-Moutafi, V. (2013). Rural space (re)produced: Practices, performances and visions—A case study from an Aegean island. *Journal of Rural Studies*, 32, 103–113. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2013.04.007>.
- Halfacree, K. H. (2006). Rural space: Constructing a three-fold architecture. In P. Cloke, T. Marsden, & P. H. Mooney (Eds.), *Handbook of rural studies* (pp. 44–62). Sage.
- Halfacree, K. H. (2007). Trial by space for a ‘radical rural’: Introducing alternative localities, representations and lives. *Journal of Rural Studies*, 23(2), 125–141. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2006.10.002>.
- Hayden, A., & Buck, D. (2012). Doing community supported agriculture: Tactile space, affect and effects of membership. *Geoforum*, 43(2), 332–341. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2011.08.003>.
- Ince, A. (2015). From middle ground to common ground: Self-management and spaces of encounter in organic farming networks. *Annals of the Association of American Geographers*, 105(4), 824–840. <https://doi.org/10.1080/00045608.2015.1039110>.
- Kaya, İ. (2015). Kültürel dönüş ve yeni kültürel coğrafya. İçinde *Coğrafyacılar Derneği Uluslararası Kongresi Bildiriler Kitabı* (629–633). Gazi Üniversitesi.
- Lähdesmäki, M., & Vesala, K. M. (2022). How can organic farmers be good farmers? A study of categorisation in organic

- farmers' talk. *Sociologia Ruralis*, 62(3), 413–436. <https://doi.org/10.1111/soru.12382>
- Lefebvre, H. (1984). *The Production of Space*, (D. Nicholson-Smith, Trans.). Blackwell.
- Lefebvre, H. (2014). *Mekânın üretimi* (I. Ergüden, Çev.). Sel Yayıncılık.
- Lorimer, H. (2008). Cultural geography: Non-representational conditions and concerns. *Progress in Human Geography*, 32(4), 551–559. <https://doi.org/10.1177/0309132507086882>
- Luhrs, D. E. (2018). Australia's family farms and farming communities: Interdependent, reconstituted, threatened spaces. *Journal of Rural Studies*, 62, 77–86. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2018.07.005>
- Massey, D. (2001). *Space, place, and gender*. University of Minnesota Press.
- Okudum, R. (2021). *Aydın ve Van illerinde organik tarım uygulamaları: Kültür, mekân ve kalkınma (KMK)* (Tez No. 699700) [Doktora tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Okudum, R., & Şeremet, M. (2026). Spatial affect (SA) as a new frame for organic farming spaces (OFSs): A comparative analysis from Türkiye. *Journal of Rural Studies*, 121, 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2025.103925>
- Özgür, E. M. (2021). Türk beşeri coğrafyasında ihmal edilmiş bir paradigma: Hümanist coğrafya. *Ege Coğrafya Dergisi*, 30(1), 205–224. <https://doi.org/10.51800/ecd.892187>.
- Phillips, M. (2014). Baroque rurality in an English village. *Journal of Rural Studies*, 33, 56–70. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2013.10.008>
- Popke, J. (2009). Geography and ethics: Non-representational encounters, collective responsibility and economic difference. *Progress in Human Geography*, 33(1), 81–90. <https://doi.org/10.1177/0309132508090441>
- Reckwitz, A. (2002). Toward a theory of social practices: A development in culturalist theorizing. *European Journal of Social Theory*, 5(2), 243–263. <https://doi.org/10.1177/13684310222225432>.
- Sauer, C. O. (1925). The morphology of landscape. *University of California Publications in Geography*, 2(2), 19–53.
- Simpson, P. (2021). *Non-representational theory*. Routledge.
- Sutherland, L. A. (2020). The 'desk-chair countryside': Affect, authenticity and the rural idyll in a farming computer game. *Journal of Rural Studies*, 78, 350–363. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.05.002>
- Sutherland, L. A. (2021). Two good interview questions: Mobilizing the 'good farmer' and the 'good day' concepts to enable more-than-representational research. *Sociologia Ruralis*, 61(4), 681–703. <https://doi.org/10.1111/soru.12344>
- Thorpe, H., & Rinehart, R. (2010). Alternative sport and affect: Non-representational theory examined. *Sport in Society*, 13(7–8), 1268–1291. <https://doi.org/10.1080/17430431003780278>
- Thrift, N. (2004). Intensities of feeling: Towards a spatial politics of affect. *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, 86(1), 57–78. <https://doi.org/10.1111/j.0435-3684.2004.00154.x>
- Thrift, N. (2008). *Non-representational theory: Space, politics, affect*. Routledge.
- Torrens, P. M. (2024). Ten traps for non-representational theory in human geography. *Geographies*, 4(2), 253–286. <https://doi.org/10.3390/geographies4020016>.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). *Güncel Türkçe Sözlük*. Erişim tarihi: 23 Eylül 2025, <https://sozluk.gov.tr/>
- Uysal, A., & Güngör, Ş. (2016). Postyapısalcı ve ilişkisel coğrafyalarda bir tarz olarak temsil ötesi teori(ler). *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, (33), 73–81.
- Vigors, B., Wemelsfelder, F., & Lawrence, A. B. (2023). What symbolises a “good farmer” when it comes to farm animal welfare? *Journal of Rural Studies*, 98, 159–170. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2023.01.009>
- Waight, E., & Yin, Y. (2021). Using non-representational theory to explore older people's travel to and from the supermarket. *Mobilities*, 16(4), 537–552. <https://doi.org/10.1080/17450101.2021.1889753>
- Waitt, G., & Lane, R. (2007). Four-wheel drivescapes: Embodied understandings of the Kimberley. *Journal of Rural Studies*, 23(2), 156–169. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2006.07.001>
- Warf, B., & Arias, S. (Eds.). (2008). *The spatial turn: Interdisciplinary perspectives* (Vol. 26). Routledge.
- Williams, N. (2020). Non-representational theory. In *International encyclopedia of human geography* (2nd ed., pp. 421–427). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-102295-5.10747-423>